

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 25. Mártziusban 1789.

B É T S.

A' F. Tsászárt a' maga változó egészsége, mely szerint melybéli nyavallyájától okoztatott köhögései napról napra mélyebbeknek lenni mondotnak, nem akadályoztathatja-meg attól, hogy a' maga szokott Fejedelmi szorgalmatozásait ne kövesse. Nem tsak az ugy nevezett F. Udvari *Cerclébe*, hanem a' közönséges Játék-néző-helyben-is megjelenik, és a' mint bizonyosnak erőltik, meghatározta magában, hogy a' jövő hónapnak 3-dikán, nem a' Táborhoz, hanem Buda Várába le-indúljon, és a' maga előbbeni egészségét ezen magofsan járó tiszta Magyar levegőben állítsa helyre. — Feldmarlak

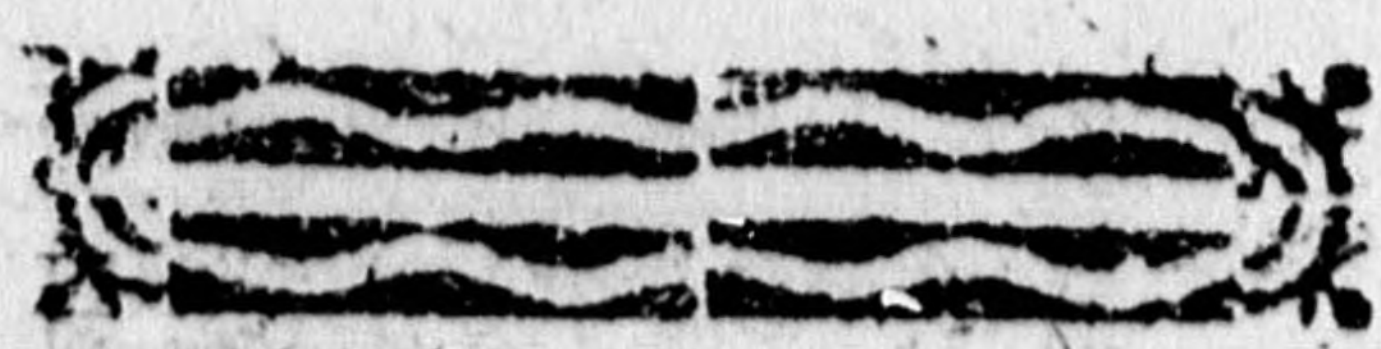
Gróf *Hadik* minden-nap a' Tsászári Ló-oskolában jelenik-meg, hogy a' maga már régtől fogva nyugodalomhoz szokott testét, a' következő Táborozásban szükséges-képpen meg-kivántató kemény mozgáshoz előre el-készíthesse, és 8 — 9 napok alatt tsalhatatlanúl indul a' Táborhoz. Feldmarfal *Laudonnak* még sints tökéletes egészsége: ugy hisz-szük mindazonáltal, hogy ezen edgyütt fénylő 's tá-lám edgyütt-is el-tünő Auszriai 2 hadi Hajnal-tsillagnak szemlélésétől rövid napok alatt meg-fosztatván Béts, a' két-fejű Sasnak Zemlinnél és Horváth-or-szágban már fegyverben álló 2 Táborainál fognak fel-tettzeni; kiknek fénylő világosságok a' *Hódot* már előre-is letéttséggel láttatnak fenyegetni.

Ezekben a' napokban egy igen jeles történet esék itten: Egy igen betsületes öreg Pap; ki sok esztendőig nem tsak Tábori Papságot viselt vala, sőt egynéhány bé gyógyúlt Tábori seb-hellyei-is vá-lának, eleibe megyen a' Tsászárnak. Ő Felsége ezen Papot ennekelötte egynéhány esztendőkkel lát-ván, nem tsak rá-esmér, hanem meg-is emlékezik arról, hogy az ő sok szolgálatjainak jutalmot ígért vala — de azonban meg-szóllítja: mit akarna? Em-lékezteti ő Felségét a' maga kegyelmes Fejedelmi szavára 's ígéretire. Barátom! felel ő Felsége ke-ményen, most kegyelmednek semmit sem adhatak; 2 — 3 napok alatt jelentse magát! Három napok múltvá — hát megint itt a' mi jó Tábori Papunk. Hogy meg-látja ő Felsége, meg-áll, 's gondolkozni kezd; és végre gondolkozással tellyes ábrázati je-lek között — mintegy keményetske hangon így szól-lítja-meg: Akaré a' *Tzukkthauszba* menni? A' sze-gény

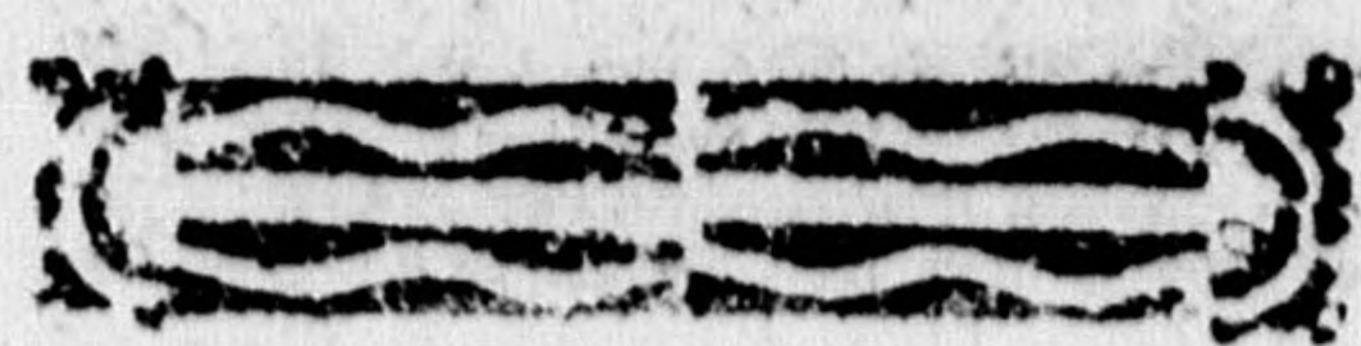

gény jó lelkü öreg Pap balúl értvén ezen kérdést: — Nem sokáig fog már tartani Felséges Uram! El-neveti ő Felsége magát ezen roszszúl értett kérdésre tett feleleten, 's monda: nem ugy értem én, mint kegyelmed gondolja — akar-e Papnak menni a' *Tzukhthauszba*? Ez a' Papi-szék tegnap ki-üresedett, és másé senkijé sem, hanem a' kegyelmedé. Ekkor az ujj Öreg Plébánus nem tudja vala örömben hól, és hogy kezdje el a' köszönetet, és példa nélkül való örömmel mene a' *Tzukhthauszba*. Ezen Papság Bétsben jövedelmére nézve nem alávaló, és nyugodalmos. — Hertzeg *Likhtenstáinne'* 1000 f. ajándékozott a' maga meg-bóldogúlt Férje' Adju-tántjának.

Külömbb külömbb Levelekből értjük, hogy a' Magyar, Horváth és Tóth-orzági utak minden-felé olly el-romlottak légyenek, hogy a' hadi-költözködés némely helyeken éppen lehetetlen; sok ágyuink az utakban 's út-féleken hevernek, mellyeknek az ideji *Plánium*-szerint, az el-kezdendő tsatákban 's ostromokban jelen kellének lenni — és éppen az e-féle környülállások okozták, hogy még eddig a' tsatázások el-nem kezdődtek; hiszszük mindazonáltal, hogy Aprilisnek elején, ha másut nem-is, Horváth-országban a' *Laudon* helyett Gen. *Devins* keze alatt lévő Tabor tüzet fog akadni. — Bétsben, és majd minden közönséges Levelekben az a' hire, hogy a' Lengyeleknek már egynéhány Véres-tsatájok lett volna az Oroszokkal *Ukrániában*, sőt azt-is közönséges Levelekből olvashatjuk, hogy az Oroszok Lengyel-orzágnak *Káminiek* nevü Várát el-foglalták

vólna; de a' *Kurir* ezt még nem hiszi mind addig, mig a' Lembergi vagy Tsernovitzi Levelek nem bizonyítják. — Gen. *Vurmzerről* azt olvassuk, hogy parantsolatot vett vólna Prágában, hogy a' Bánátba induljon; de mi ezt sem hiszizük. — Némellyek azt akarják allítani, hogy a' Gonosz-tévők' bizonyos büneinek halállal való büntetése az Auszriai Örökös Birodalmokban megint fel-fogna állani; és erről minden órán rendelést és példát fognánk hallani és látni. — Itt Bétsben (tsudálatos) még a' meszszebbetske látó Politikusok-is a' Nap-keleti Békelességről beszélnek; de ugy, hogy azonban a' háború a' Világnak más szegeletén fogna el-kezdődni. Azt állítják ezek, hogy a' Porta el-végzette vólna magában ezen háborúját, akár miben kerüljön, békelességgel váltani-fel — tsak egyedül Otzakovat kéri visszra — mert a' Konstantinápolyi Néptelyes dühösséggel és kétségben eséssel vagyon. Azt hiszik ezek, hogy a' 2 Keresztény Tsászári Udvar-is más kívánságok alatt határozta vólna magát a' Békelességre — a' Porta részéről a' Pruszszus — a' más 2 Tsászári Udvarok részéről pedig a' Frantzia és Spanyol Udvarok közben járása által — és valóságosan erősítik, hogy már a' fenn nevezett Udvarak a' békelesség dolgát igen nagyra vitték vólna. Frantzi-orfzágrol azt mondják, hogy ezen békelesség által szabad hajókázást 's kereskedést nyerne a' két Tsászári Udvarokkal edgyütt a' Fekete-Tengeren, honnan minden más Hatalmosságok ki-fognának rekelztetni. E' nem igen örvendetes hír vólna Angliának, hol a' Király már tökéletesen meg-gyógyult,

és a' maga Királyi páltzáját megint kezében tartya. Hogy pedig a' hadi-készületek leg-nagyobb szorgalmatossággal folynak, noha békekséget reménylünk, annak azt mondják lenni okának, hogy ez-által csak a' Békekség' Punktumait akarjuk szorittani, mellyekre ha a' Porta nem akarna állani, fegyveres kézzel kényszerittenők. — Némely Tudósítások egész Európából ki-akarják hányni a' Török kontyot — lám be sok-féle a' hadi-hit! ki-mondja-meg már most ezek között mellyiknek kelletik hinni? Majd meg-mondja ama 2 Vitéz Generális *September* és *Oktober*, kik tavaly a' Bánátból ki-üzék az ellenséget — sőt *Május-is* sokot meg-fog mondani belőle. — Mert már a' széleken az apróbb tsetépaték el-kezdődtek.

Hazánkbeli Tudósítások.

Déva. „Háttzeg-vidéken Jan. 23-dikán lármát ütettek vala, hogy a' Török bé-akar ütni, de hamar időn ki-tudódék, hogy fundamentom nélkül való vólna az egész lárma — Febr. 14-dikén viszont uj lármát ütöttek, de a' mint azután ki-nyilatkozék csak az ide való *Náfirok* vóltak indittói, azt hirdetvén-ki a' Torokba és a' *Sij-béli* emberek között, hogy a' Törökök *Portsényből* bé-akarnak ütni. Az ezen meg-rémült emberek házaiktól el-szaladának, és a' *Náfirok* az el-hagyott házokból szalannát, túrórt, 's több szükséges eleségeket el-ragodozának — e' kellett nekik 's el-érték tzéljokat. — A' *Bánátból* vett Levelek által arról tudósittatunk, hogy az itten fekvő Tábornak bal-szárnya *Pántsova*, *Ujj-Palánka*

Lánka és *Szuppánek*-felé egész mozgásban vagynak, az *Alion* hegyét meg-szállani és a' *Veteráni* Barlongot még nagyobbban-is meg-erősíteni láttatnak. Az *Horváth* és *Tóth*-országi Tábornak pedig jobb szárnya lévén hasonló mozgásban, ugy itélnek némelyek, hogy az idénni hadi-tüz *Berbir* és *Bányaluka* ostromával fogna leg-előbb-is lángot vetni. — A' *Skutari* Balsának Dalmátziai ostroma Báró *Kukásovits*, a' maga Albániában tejendő nagy reménységü próbájára 51 hajókkal indulandó, mellyek mind-össze 328 ágyukkal vagynak terhelve, és a' mellyeken (a' hajós-legényeket ide nem számlálván) 4500 főből álló fegyveresek lesznek. — Ugy esett értékünkre, hogy a' Porta az idén Horváth-ország ellen egy 40-ezerből álló Tábort fogna állítani, mellynek nagyobb része már edgyütt-is volna — és egymás hadi-tesztet *Drinápolynál* rész-szerint azért hagyáná, hogy a' *Romániában* lévő Görögöknek pártütéseket akadályoztathassa, rész-szerint pedig, hogy a' *Konstantzinápoly*-felé nyomúlani kívánó Orosz-Seregnek ellent-álhassan.

Külömbb külömbb-féle nevezetes jegyzések.

A' külső Levelek által tudósítottunk, hogy a' *Májlándi* Udvarnál levő F. Császári Minister Gróf *Vildtzek* Ur nem régiben Neápolisba menvén, midőn itt a' Királynétól egy Kárdinálissal edgyütt ebédre méltóztattatnék, 's már a' Királyi asztalhoz ülő félben volnának, észre vévén a' meg-nevezett Minister, hogy a' Kárdinális mingyárt a' Királyi Familia után eleibe akarna ülni, így szóllalla-fel: Nem volna illő, hogy egy Császári Minister egy Kárdinál-

nálnak-is a' maga elsőségét által-engedje , és egy térd — fő hajtással el-mene az asztaltól. A' Királyné egy Kurirt küldte e' végett a' maga Testvéréhez *Josefhez*, mellyet a' Minister is hasonló-képpen tselekedék — 's az iratik a' Német Levelekben, hogy a' Minister ezen tselekedetért egy meg-ditsérő Tsászári végezést nyert légyen. — Azt olvassuk némely Levelekből, hogy az Orosz Birodalom' részéről egy Követ küldöttetett volna Egyiptomba, ki-által az ugy nevezett *Beisnek* vagy fő Kormányazónak a' Tsászárné általma ajánltatik vala, ha magokat arra határoznák, hogy Egyiptomnak a' Portától nem függő Urai kívánnának lenni — de szerentsétlenül; mert hogy ezen Követ fogságba vettetett, és a' Követtség Konstantinápolyba hírvil tétetett légyen, ugyan ezen Levelekben iratik. — Egy Hollándiai hajó, mely *Tunisból Livornóba* érkezett, ezen Birodalomnak egy rettendő fel-zavaradásáról és pártütéséről hozott nekünk Tudósítást, melly a' múlt Jan. 11-dikén történék. Ezen szörnyü belső zenebona következése vala a' *Tunisi Tengeri Tólvaj Kozároknak* azon szerentsétlen eseteknek, mely-szerint igen sokon el-fogotván a' *Velentzei* hajós' Sereghez vitettek, és a' magok hajóikban szörnyü károkat vallottanak vala. Ezen veszedelem okozta, hogy a' Népalattomban a' *Bey-nek* vagy Fejedelemnek élete ellen pártütésre esküvén, csak a' jó alkalmatosságra várakoznak vala ennek végbe-vitelével. Midőn Jan. 11-dikén a' Hadi-nép között a' 'Sóld ki-osztatnék, a' 'Sóldnak ki-vétele szine alatt el-jövének az özve-esküdtek, felső ruhájok alatt el-rejtett kardok-

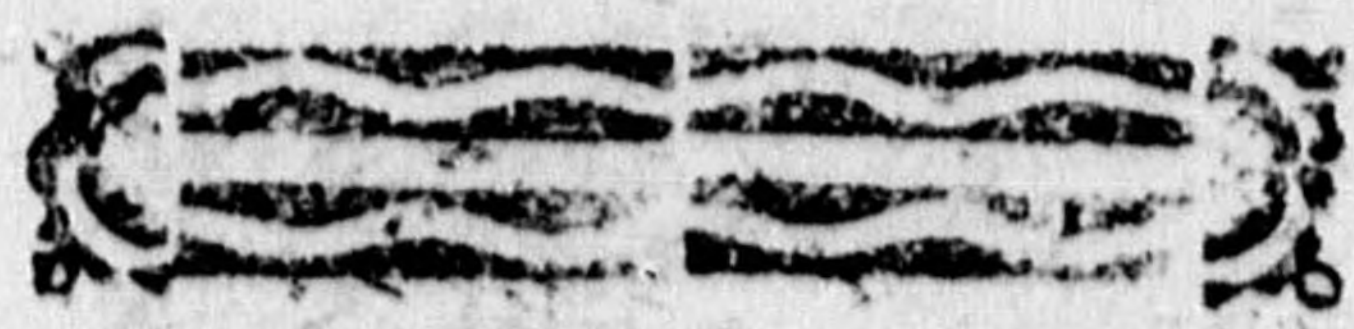

kal és piftoływokkal a' Fejedelem Palotájához, és midön mindenek a' pénz' olztására figyelmeznének, az öfzve-esküdteknek Elöl-járója közelitvén az ugy nevezett *Bey*-hez, vagy Fejedelemhez, hogy a' maga alázatos udvarlásának eleget tehessen — hirtelesen tsak kardot ránt, és a' Fejedelmet keményen meg-szeli; kit noha nagyon meg-sebesített, még-is öltalmazni kívánnya vala magát egész erővel, mind addig, mig egy máfik piftolyt rántván, tsak ugyan a' Fejedelmet agyon lövé. A' *Tefterdár-is*, vagy *Kints-tárnok-mefter*, ki a' pénz olvasással bajlódik vala, kegyetlenül öfzve-apprittaték. Minekutánna ez igy ment vólna véghez, a' Pártütök' Elöljárója, azon kezében fogott véres kardal leg-ottan a' Fejedelemnek székébe üle, és a' jelen-lévő Pártot ütött Seregnek igy szólla: Imé én egy ditséretre méltó tselekedetet vivék végbe, midön ezen erőtlen főt meg-ölém: én következtém ö-utánna; tegyétek-ki a' fejer Zászlókat; a' Muzsikák zengjenek, és a' Népnek adafsék tudtára, hogy *Tunisnak* leg-nagyobb Ura én vagyok. Parantsola leg-ottan a' Miniftereknek, hogy ötet annak esmérjék, és az ö szerentsés Uralkodásáért imádságokat parantsoljanak. De minthogy a' Népnek és katonaságnak tsak edgyik része esküdt vala pártütésre, a' Minifterek az öket halgatókkal a' Fejedelmi Palotára rontván, annak ajtait el-rekesztettették, és a' Pártütökre tüzet adván ezekből fokot el-lödöztenek, és a' Lovas-Seregnek Elöljáróját, egy jöbbra balra meg-határozott kemény szivü Férfiat tevének *Tunisi Bey*-nek vagy Fejedelemnek. Már most majd meg-válik, ha valyon az ujj *Bey* az ö elötte valónak példája-szerint ellenkezni fog-é *Velentzével*, vagy az ezekkel való edgyefség által a' maga Népét le-tsendefíteni kívánnya.

Svéd-ország. A' Stokholmi Ország-gyűlésében nevezetes változás esett: Ugyan-is midőn a' Király azt kívánná, hogy mindenik Rend maga közül az Ország mostani terhes dolgainak folytatására bizonyos Személyeket válasszon, az Egyházi, lakók, és paraszti Rendek mingyárt a' Királynak akaratjára hajolának, és ezen fő-személyeket leg-ottan ki-is választák: a' Nemesi Rend pediglen fokáig azon tanakodék, hogy több személyeket kellene választani, mintsem a' Király kíván, és azoknak út-mutatást (*Instructiót*) kellene kezekbe adni, mellyet senki' kívánságára által ne hágjanak. Ezt a' Király észre-vévén Febr. 7-dikén, meg-irta az Ország' Generálisának (*Marchall*), hogy a' Nemesi - Rend az Igazgatás formája ellen törekedik; mely vád alóll a' Nemesség edgy irt feleletben menteni kívánnya vala magát, melyre a' Király továbbá semmit sem felelt. Azonban a' Nemesség fok ötöt nem illető tárgyokról tanakozott, u. m. hogy a' Király ne tsak a' ki-választott személyekkel, hanem az egész Rendel tanátskozzék; hogy azon irásoknak szezői, melyekben a' Finlándiai Tábornak Tisztjei Ország-árulóknak neveztetnek, ki-kereftetvén, meg-büntettessenek; ezen fellyül a' Nemesség nyomtatásban olly irást osztogatott-ki, mellyben a' Király eszközképpen ártalmas szándékkal vádoltatik. Ezen vizsgálvónások által látván a' Király, hogy mind a' hajós mind pedig a' szárazon lévő Sergeknek ki-állítása késedelmeztetik; a' közelgető tavaszi idő pediglen hanemha markos óltalmazó Rendelések tétetnek, az Országot veszedelemmel fenyegeti; tehát Február.

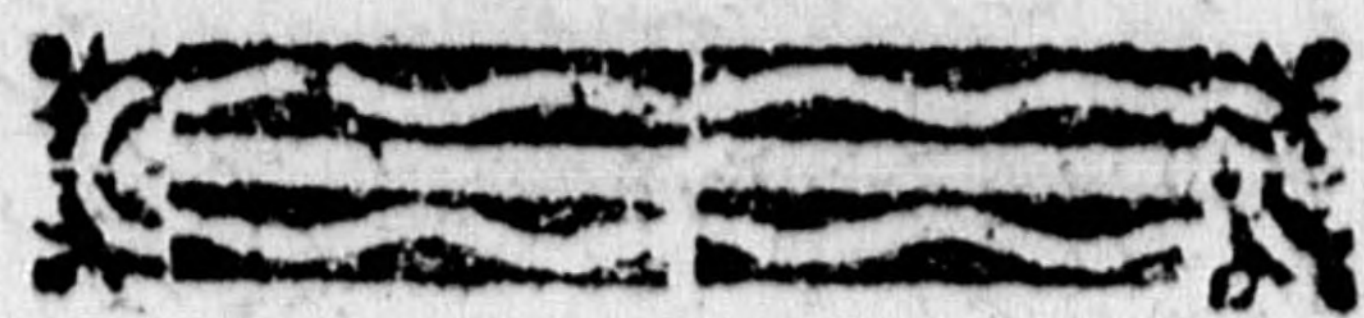
17-dikén az Ország-házában, a' négy Rendeknek jelen-létében egy fontos Beszédet tartott, (a' melly itt alább következik) mellyben az Ország' mostani állapotjához képeft a' maga szándékait ki-fejezte, és azok által a' Nemefi Rendnek-is meg-edgyezését ki-mivelni igyekezett. Ezen Beszéd leg-ottan ki-nyomtatódván, sok ezer Leveleken a' Községgel közöltetett, de minthogy ezen Beszédnek a' Nemes-ségre nézve várt következése nem lett; tehát szükségesnek ítélte a' Király ezen foganatofabb lépést tenni, hogy Febr. 20-dikán délben, midön a' Királyi Udvarnak Strázsája változni akarna, megtartóztatá a' Király a' már fel-váltott Strázsákat-is, kikhez egy Regement könnyü Lovasokot, és az Udvari Darabontokat hozzá adván, ezek-által mint egy 30 Fő-személyeket a' Nemefi Rendből fogságra vitetett: ugy-mint, a' 70-elztendös Gróf *Fersen* és Gróf *Bráhe* Ország-tanátsófsait, Generál Gróf *Horn Fridriket*, Báró *Maklean*, *Gerten*, *Schwartzert*, és *Almfeld* Obestiereket, vólt Kantzellárius *Lilienstrehlet*, Báró *Geer*, Báró *Stirnfeld* Fő-Kormornyikokot, ezen kívül Titoknakakot, Májorokot, Direktort 's a' többi. Mig ezen fogságra vitelek véghez mentenek, addig a' Várnak Kapui bé-valának zárva, mellyeken ki-és bé senki sem botsáttaték; minden úttzákon és piatzokon egymás hátára tojúlva vala a' Nép, kik minden lárma nélkül veszteg maradtanak. Az el-fogattak rész-szerint a' Státus Fömlötzebe, mely három héttől fogva (kéttség-kivül a' Finnlándiai Tisztek számára) ki-tisztittatott vala, rész-szerint a' Nagy-Várdára és a' Város tömlötzebe

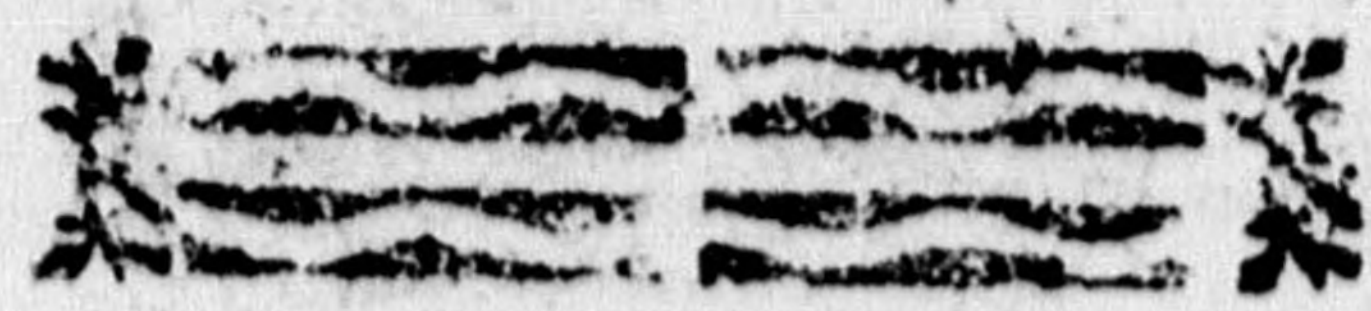
rakatának. Hogy az el-fogásban semmi zenebona nem esett, a' Présidens Bátor *Munk* jó rendelkezéseinek lehet köszönni, kire a' Gubernátor *Sparrenak* betegsége miatt ezen dolog bizatott vala. Következendő napon az Ország-házában a' 3 Rendeknek Követjei meg-jelentenek, a' Nemesség Követit pedig maga a' Király vezette-bé, és ekkor egy második Beszédet tartott; mellyben világosan meg-mondotta, hogy: „A' Had-izenésnek vagy Békelesség kötésnek hatalmát ezután egyedül magánál fogja tartani, hogy ezután ki-ki, a' születésbéli rangnak külömbisége nélkül, érteke-szerint minden hivatalokra befog vetődni: hogy az Igazságnak meg-vissgálása ezután Nemefekre és Nemtelenekre edgy-aránt fog bizatni: hogy ki-ki vásárolhat és birhat minden-féle Jofzágokot 's a' t. „ Ezen meg-határozásoknak a' 3 Rendek' Követjei mingyárt alája irának, a' Nemefi Követség pedig ez-iránt gondolkozásra időt kért; gondolkoztak tanakoztak 23-dikig, 24-dikén a' Nemesség ujj Követekeket választott, u. m. Gróf *Hamilton*, Bátor *Mannerheim*, Oberster *Lausinghausen*, és Májor *Ditront*. Ezen Követeke még azon napon el-kezdeték az Ország-házában való meg-jelenést és edgyütt ülést — hól így következik: —

A' Svéd Királynak fenn említett Beszédje.

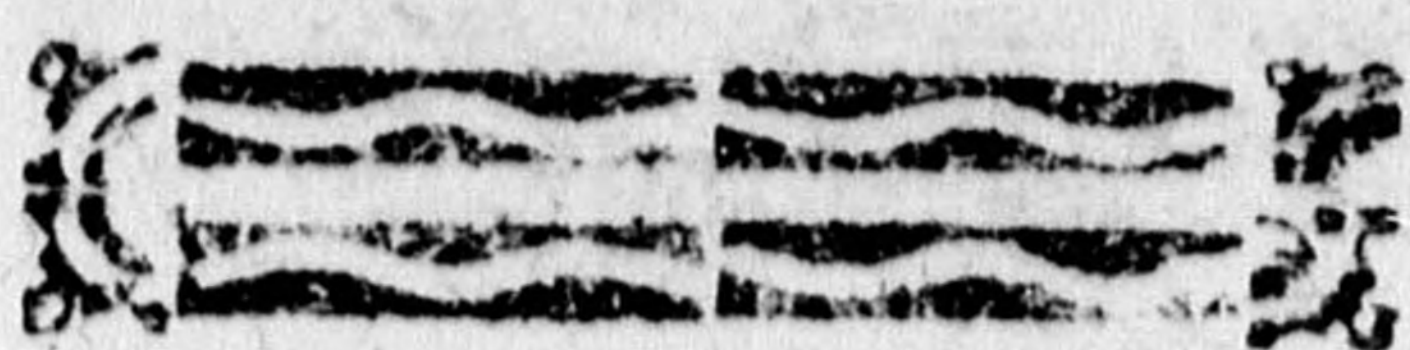
„ Már tizen-négy napja el-tölt, miolta én Kegyelmeteknek az Orzágnak fontos bajait tudtára adtam; hogy tudnillik el-múlhatatlanul szükséges sietve olly Rendeléseket tenni, mellyek a' Tengeri hatalmat és a' szárazon lévő Sergeket olly állapotban

ban helyheztesék, hogy amaz a' Tenger mellyéki Tartományainknak óltalmazására, ez pediglen azon gyalázatos mutsoknak, mellyel a' Svéd nevet, nem kegyelmetek, (mert kegyelmetek a' hól az ellenséggel szemben jöhettek, azzal vitézül meg-vivtak) hanem némely hite-szegettek, meg-bélyegezték, el-törlésére, alkalmas lehessen. Egy szóval: én azt kívántam, hogy a' Törvény-szerint mindenik Rendből Követek választassanak, kikkel én mind ezen fontos dolgokról tanátskozhassam: meg-mondottam, hogy az idő drága és rövid, hogy az ellenség készül, hogy csak az hamar tejendő jó rendelések szabadit-hatják-meg Országunkat a' veszedelemtől, és hogy csak a' szaporán markoson véghez vitt ütközet által szerezhetünk határainknak betsülletes Békeiséget. Ezen törvényes kívánságomnak tellyefittésére nem kellett volna több 3 napnál, ugymint Kegyelmetekre nézve jó Nemes Uraim! egy nap a' Követeknek ki-választására, más nap és 3-dik a' ki-nevezésre és tudtomra adásra: ezt Ti betsületes és értelmes Férjsiak, Papi, Polgári, és Köz-Rend! edgyező szí-vel, szép rendel, és idején koránt véghez-is vittétek. Ti pedig jó Nemes Urak! nem hogy a' több Rendeknek jó példát mutattatok volna, vagy bártsak azoknak példáját követtétek volna; hanem az időt, titeket nem illető dolgokról való tanátskozással haszontalanul el-töltöttétek: sőt a' mi nagyobb, midőn én Titeket az idő vesztegetésnek el-kerülésére, a' Törvénynek sinor-mértékére emlékeztettelek, és a' Fő Marsallt a' Ti gyűléstökbe küldöttem, hogy hivatalja-szerint Törvény ellen való tanátskozástok

kot meg-tiltsa; Ti azon 70 esztendőös tisztes Öregnek nem csak nem engedelmeskedtetek, hanem még némellyek közülletek ötet az ő Fő-hivatali-székében, melyben az én személyemet viseli vala, nem tekintvén a' Nemeli Törvénynek 18-dik tikkellyét meg-tsufoltatok és gunyolták; holott azon tisztes Öreg ezen terhes hivatalt nem nyereség vadászásból mint némellyek, hanem Hazájához és Királyához való szeretetből vállalta vala-fel, és ötet Ti olly vádokkal terheltétek, hogy panaszra hozzám jöni kéntelenítettet. Tudom ugyan én, hogy vagnak közöttetek némellyek, a' kik ezen rendeletlenségben nem részeselek; ezek azért az én befizédemet magokra ne vegyék; mert ezeknek a' többieknek nagy száma szólni sem engedte, olly rendeletlen törvénytelen és illetlen vala a' Nemeseeknek gyűlése illyen drága időben, a' midön sokkal fontosabb tanátskozásra vólna az Országnak szüksége, midön minden körül lévő Tartományok vetélkedve igyekeznek és ajánlják magokat a' mi segittségünkre és Országunknak óltalmára. De ki-nem tudja, hogy Ti közöttetek a' zabolátlanságnak Lelke olly régolta a' letétben lappang? melly a' Népnek szivét én töllem el-idegeníteni, leg-ártatlanabb tselekedeteimet-is ártalmasnak magyarázni, a' szabadságnak neve és szine alatt az Aristokrátika igazgatás formáját, mellyet én eleinten el-törölnék lenni gondolok vala, ismét fel-állítani igyekeznek? Ki-nem tudja, hogy a' kiknek hatalmuk lévén arra, hogy az Országot vas-páltzával igazgassák; látván 16 esztendőktől fogva az én szelid igazgatásomat, azt nem

vedhetvén el-akarták a' Néppel hitetni, hogy én senkitől sem függő hatalmat vettem magamnak, holott én azt gyakor izben esküvéssel önként le-tettem, mint 1772-ben Augusztusnak 21-dikén midőn Európában leg szabadabb Király vólnék, ezen hatalmamot a' Ti szabadságtoknak fel-áldoztam, és az Anarchiát soha fel-állítani nem igyekeztem. Imé azért ezen Királyi székben most is nyilván erősítem (és tsúdálkozom, hogy szükségem van erősíteni) hogy én a' határozatlan Hatalmat magamnak soha sem kívánom, sőt ha a' rendeletlenségnek meg-zabolázására néha kénytelenítettém is, mint az Országnek feje ezen hatalommal élni, azt én magamnál soha meg-nem tartom, sőt szerentsémnek fogom tartani, ha a' szabadságnak óltalmazója lehetek: de azt első kötelességemnek esmérem, hogy a' zabolátlanságot meg-büntessem, azokat a' kik vakmerő bátor kezekkel az én Atyámnak Koronájához nyúltak, és most a' Királyi Páltzát az én kezemből ki-akarják venni, fő-képpen pediglen hogy azoknak egy része, az ellenségnek ránk törekedő szándékát elő-mozdítani igyekeznek, azokat mondom meg-akadályoztatni kötelességemnek esmérem. Mert ha én fietve nem segítettvén a' hajós és szárazon lévő Serget jó móddal idején ki-nem állithatom, imé mindenek előtt erősítem, hogy ha a' Tenger-mellyékeink el-pusztittatnak, ha *Finlandia* tüzzel és vassal látogat-tatik-meg, és ha ezen Fő-Város ostrommal fog fenyegetődni; én ezeknek oka nem lézlek; hanem azok a' kik inkább örömmel nézik, hogy itt *Stokholmban* nékem az Orosz Udvar, és az itt lévő

Orosz Követ előmbe Törvényt szabjon, mintsem az ő boszszú-álló kivánságokat és különös hasznokat fel-áldozzák: és a' kik azt hiszik, hogy ezen késleltetéssel engemet egy olly gyalázatos békefégnék kötésére kényszerithetnek, mellyet Ti, és a' ti maradékaitok ahoz a' Királyi Névhez, mellyet sok érdemes Királyok után nékem-is szerentsém van viselni, illetlennek tartanának; de esküszöm, hogy elébb meg-száradjon az én jobb kezem, mintsem Országom gyalázatját illető dolognak alája irjak, és elébb le-veressék és el-rontassék fejemről ezen Korona, *Gustáv Adolphnak* Koronája, mellyet én ha nem olly fényesen-is, leg-alább mutsok nélkül viseltem.

Csernovitz 12-dik Mártz. — Kedves Barátom!
„Ird-meg a' Magyaroknak, hogy Hertzeg *Kóburg* egész Népével mind eddig a' Téli-szállásában nyúgozik, egyedül tsak a' *Barkó* Húszár Regimentjét mozdította ezen hónapnak 3 dik napján *Foksn*-felé: — Gróf *Románzov* pediglen gyengélkedő egészségét ismét helyre-nyervén, most közelebb 4 Regimenteket indita *Gaiatz*-felé; mely 4 Regimentek ugy takaródtanak-ki *Jász* Várofsából, hogy a' Városi Nép 10 napok múlva vette észre a' Sergeknek el-menteket: még ez ideig 2000 Oroszok benn a' Városban — 8000 pediglen a' Várostól 2 órányi földön még az Őszzel áfott föld' júkakban mulatoz. Ez utólsók közzül meg-fagytanak 257-ten, az *Isptállyok*-ban pediglen, ugyan láb — kéz, és orr el-fagyással, az egész itten feküdt Armádiából 1800-an vagnak e' jelen-való időben. Senkinek a' mezőn meg-zállott Népből, a' Generálisokon kívül nem volt

szabad a' föld-házokat el-hagyni; a' honnan az Obe-
stertől fogva a' leg-utolsó köz-emberig minnyájon
Sátor alatt kelleték lakniak; a' Generálisoknak pe-
diglen, kik 12-ten valának, *Jász Váro*lsában napról
napra csak egy Nyári Kaputban kelleték a' 3 órá-
kig tartó *Wacht-Parádét* meg-tenniék. Gen. *Szolti-*
kov már rég-ideje, hogy *Pétersburgba* vissza-ment,
és 12-ezerből álló Tábort *Bender* mellett Generál
Kaminszkojra bizta; de minden órán váratik-vissza.
— Generál *Tököli* el-végezte immár a' Napkeleti Ta-
tárokkal való háborúját, és minekutánna egész *Geor-*
giának belsőbb részéig a' Népeket adó-fizető Jobbá-
gyokká tette volna, vissza-fordúla Népével edgyütt
Orosz-országba; hogy pedig munkája annál állan-
dób legyen, a' Lakókat Muszkákkal fel-tserélte,
és az ujjonnan foglaltakat Muszka-országba beljebb
szállította. — „Az éhség és minden némü eledel-
nek drágasága ugy el-hatalmazott Moldovának azon
részén, a' hól az Oroszok feküsznek, hogy a' Lakó-
k Marháikat szabadjára botsáttani és elelmeket
keresni kényszerítettnek; de mivel mindent el-takart
a' véghetetlen hó, százanként találja az ember a'
Barmokat dögölve az útakon. A' Kozákok, és az
ágyuk-mellé rendelt Lovaknak sintsen jobb dolgok
ugy hogy, már az el-veszett Muszka Lovaknak szá-
mok 10-ezernél többre mégyen. Oszakov meg-véte-
lével 8 ezrtendőre való Provisióra találtanak az Oro-
szok, és ugy annyira meg-pénzezték magokat, hogy
a' *Velentzei* arannyat a' tudatlanság miatt 30 kraj-
tzárokon váltogatták; mellyet a' mi itten lévő Ku-
rirunk késötskén veve ugyan észre, mind azáltal
mintegy 130-at kapa kezéhez, rövid időn többet.
Elly szerentséfen kívánnya hiv Barátod.